

Крупка Я.Д.,
д.е.н, професор кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОБЛІКУ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Необхідність розширення та оновлення економічного потенціалу країни вимагає пошуку нових методів у здійсненні інвестиційних вкладень та джерел їх фінансового забезпечення. Одним з таких методів інвестування є залучення венчурного капіталу. Венчурні інвестиції у достатній мірі розповсюджені у розвинутих західних економіках, і можуть дати позитивні зрушення щодо розвитку вітчизняного підприємництва з багатьох причин:

По-перше, таке інвестування із залученням венчурного капіталу стимулює запровадження інноваційних проектів і програм, що особливо важливо для розвитку будівельної та сільськогосподарської галузей, туристичного бізнесу, сучасних інформаційних технологій, страхової справи та інших пріоритетних напрямів розвитку економіки України. Стратегічно таке інвестування направлене на розширення та оновлення підприємницької діяльності, а не на одержання дивідендів від здійснених вкладень.

По-друге, залучення фінансових ресурсів венчурного спрямування не вимагає гарантійного забезпечення та високої плати, як, наприклад, банківські кредити. Венчурне фінансування можна отримувати й тоді, коли у підприємства за показниками проблематичним є отримання банківського кредиту. Таким чином є можливість диверсифікувати джерела фінансування інвестицій. Нарешті, при здійсненні венчурного інвестування підвищується відповідальність щодо ефективності використання коштів і знижується податкове навантаження на інвестиційний бізнес та окремих учасників реалізації спільних інвестиційних проектів.

В Україні венчурний бізнес почав розвиватися порівняно недавно. Лише з прийняттям нової редакції Закону України «Про інститути спільного інвестування» від 5.07.2012 року № 2299-III такий бізнес одержав відповідне законодавче регулювання. Проте, введення в дію норм цього Закону аж з 1 січня 2014 року було зумовлене необхідністю розробки цілого пакету документів стосовно детальної нормативної регламентації через її відсутність. Основним розробником таких регламентів є Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), якою встановлені вимоги до реєстрації спеціальних та кваліфікаційних інституцій венчурного спрямування,

деталізовано порядок розкриття інформації про їхню діяльність, визначено особливі вимоги до аудиторського висновку.

Проте, недосконалим є нормативне регулювання бухгалтерського обліку щодо венчурного інвестування. Розроблений Українською асоціацією інвестиційного бізнесу та погоджений з НКЦПФР обліковий стандарт УАІБ 1 «Бухгалтерський облік діяльності інститутів спільного інвестування» абсолютно не розкриває питань щодо специфіки обліку венчурного інвестування. В ньому дається лише посилання, що облік операцій інститутів спільного інвестування здійснюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Затверджені Радою УАІБ 19.03.2015 року Правила ведення бухгалтерського обліку основних операцій інститутів спільного інвестування також не в повній мірі розкривають особливості обліку венчурних інвестицій. Основні недоліки цих Правил у тому що:

- вони побудовані виключно на базі Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та не до кінця узгоджені з національними обліковими стандартами;

- немає чіткості у розмежуванні в обліку операцій та взаємовідносин між двома основними учасниками такого інвестування, з одного боку, – венчурним інвестором, якого ще називають венчурним капіталістом та який здійснює фінансування інвестиційно-інноваційних проектів, та з іншого боку, підприємством-новатором, або підприємством-реципієнтом, що є власником інноваційної продукції;

- згадані Правила розкривають та дають настанови щодо ведення бухгалтерського обліку у венчурного інвестора і майже не стосуються організації обліку у підприємства-реципієнта.

Разом з тим, підприємство-новатор використовує одержаний венчурний капітал для запровадження та реалізації ідей та інноваційного продукту, збільшуючи статутний капітал за рахунок венчурних вкладень, отримує додаткові фінансові ресурси без застави та сплати відсотків, користується іншою підтримкою венчурних фондів (інформаційно-консультаційною, юридичною). Водночас, реципієнт повинен зважати та оцінювати ризики, пов'язані з «розпорошенням» статутного капіталу, частковою втратою контролю над управлінням підприємством, величиною отриманого прибутку, оскільки частина з них має належати венчурному інвестору. Ці та інші питання мають стати об'єктом дослідження у сфері ведення обліку, формування показників звітності, проведення аналізу та контролю. Нажаль, наукові видання щодо обліку та аналізу венчурного інвестування обмежуються працями лише кількох авторів [1; 2].

Отже, операції, що стосуються залучення, управління, повернення венчурних інвестицій, є важливими об'єктами обліку, потребують відповідного наукового обґрунтування і розкриття інформації у звітності підприємства.

Література

1. Легенчук С. Ф. Особливості бухгалтерського обліку та ризику венчурного фінансування інноваційної діяльності підприємств / С. Ф. Легенчук, Г. Ю. Яковець // Науковий вісник Херсонського національного університету. Серія: Економічні науки. – Херсон: ХДУ, 2014. – Вип. 9-1. – Ч. 4. – С. 199-202.

2. Усатенко О. В. Бухгалтерський облік і аналіз венчурної діяльності: монографія / О. В. Усатенко. – Дніпро: Середняк Т. К., 2017. – 392 с.

УДК 65.052

Крутова А.С.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, аналізу та страхування,

Нестеренко О.О.,

к.е.н., доцент, докторант кафедри фінансів, аналізу та страхування,

Харківський державний університет харчування та торгівлі

ПЕРСПЕКТИВИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Прийняття Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом вимагає спрямування діяльності сторін на обмін інформацією та досвідом щодо існуючих систем та нововведень у сфері захисту прав акціонерів, кредиторів та інших заінтересованих осіб шляхом покращення інформаційної взаємодії між національними реєстрами економічної інформації та бізнес-реєстрами держав-членів ЄС. Вступ України до Європейського Союзу зобов'яже великі компанії формувати інтегровані звіти, оскільки у 2017 набули обов'язкового характеру положення Директив 2013/34/ЄС від 26 червня 2013 р. щодо річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та пов'язаних звітів певних видів суб'єктів економічної діяльності та 2014/95/ЄС від 22 жовтня 2014 р. щодо розкриття нефінансової інформації. Для покращення інформаційної взаємодії та підвищення рейтингу України за індексами сталого розвитку доцільно створити за наведеною на рисунку 1 функціональною структурою «Єдиний портал інтегрованої звітності підприємств та організацій України», на якому суб'єкти господарювання могли б розміщувати звіти зі сталого розвитку у формі відкритих даних.